

Erstatning for det Tab, som han lider ved at maatte nedlægge en Aalegaard, som Staten ikke kan taale er tilstede paa Grund af, at den har Brug for Grunden. Vor Lovgivning, navnlig Christian den 5tes danske Lov, siger, at Enhver maa nyde Aalegaarde udfor sin egen Grund undtagen i de Fjorde, som Kongen og den menige Mand har Skade af, og man seer altsaa deraf, at Kongens eller, hvad man nu vil sige Statens, og den menige Mand's Ret staaer over Grundeirernes. Der er nok indrømmet Grundeieren en Ret til at anlægge Aalegaarde udfor sin Grund, men under den Forudsætning, at det ikke er Staten eller den menige Mand til Hindre. Det forekommer altsaa mig, at der er den største Anledning for det ærede Udvalg til inden 3die Behandling af Sagen at tage dette Spørgsmaal under note Overveielse. Seg vil nu her just ikke gaae ind paa at bedømme den i sig selv storartede Taxation, som det jo vist nok maa forekomme flere ærede Medlemmer at være, at en Aalegaard skal kunne forrente en Capital af 2,000 Rd., og her er jo Tale om en saadan Capital's Udbetaling. Naar man vil eftersee den lille Piece, som er omdeelt til Rigsdagens Medlemmer fra en Autoritet i Fiskerisager, nemlig Skuespiller Schmidt, vil man i et af de forskjellige Schemaer, som ere indførte i Bogen, see, at der er anført, at i Aarene 1867 og 68 har der været ved Liimsfjorden 1019 Aaleruser med en Indtægt af ialt 4766 Rd., hvilket ikke bliver mere end godt 4 Rd. pr. Nuse. Det forekommer mig altsaa i ethvert Tilfælde, at den Sum, der er forlangt, er urimelig stor, og jeg finder ogsaa deri forsøgt Anledning for det ærede Udvalg til at tage denne Sag under note Overveielse inden Sagens 3die Behandling.

Bille: Anledningen til, at jeg har bedt om Ordet, er den Post paa Tillægsbevillingsloven, som angaaer en Sum til Undersøgelsen af de Hjortiske electro-magnetiske Maskiner. Seg maa tilstaae, at jeg er lidt overrasket ved at see, at Sagen har faaet den Bending, som den nu har efter Betænkningen. Det fore-

kommer mig, at den høitærede Minister har stillet sig til denne Sag omtrent som hin kongelige Person, der, da han blev bedt om Bidrag til Ribe Domstue, staaede den sin Velsignelse, eller som de fromme Belgjørerere, der, naar man beder dem om Brød til Børnene, giver restgjeufte Afhandlinger. Der var bedt om Midler til at sætte denne Mand istand til at arbejde videre med den Opdagelse, som han mener at have gjort, og der svares med at give en Sum, som alene skal anvendes til at foranstalte Undersøgelser! Nu er det ikke muligt for Nogen, som ikke er særlig sagkundig, at optage en Discussion om disse Spørgsmaal med den polytechniske Verden, med Professor Thomsen eller Statsraad Hummel; men saa meget er man dog istand til at udbrage af den Brevverling, der har fundet Sted, at Et af To: enten er Sagen moden til Understøttelse, og da maa denne gives saaledes, at Formaalet virkelig kan naaes, eller, dersom man skal indskrænke sig til at undersøge, hvad der ligger for, da behøves der hverken 500 eller 1000 Rd. dertil. Den ærede Indenrigsministers Forslag gaaer ud paa 1,000 Rd.; det ærede Mindretal i Udvalget, der foreslaaer Beløbet nedsat til 500 Rd., har fundet en Støtte i den bekendte Besparelsepolitikk, som bestaaer i at halvere, i Statsraad Hummels Erklæring. Men man kan halvere endnu længere ned; thi Hummel mener selv, at 2—300 Rd. kunne være tilstrækkelige, og Professor Thomsen udtaler her i sin Skrivelse, at det er en meget let Sag at udmaale, hvad saadanne Maskiner formaae, at der ikke engang dertil behøves Kjendskab til Maskinernes indre Ordning, men „kun et Par Timers Taalmodighed og nogle Maaleredsskaber“, men et Par Timers Taalmodighed og nogle Maaleredsskaber kan man have billigere end baade 1000 og 500 og 2 à 300 Rd. Saavidt jeg veed, har man forresten ikke engang anseet det for nødvendigt at undersøge mere end een af de Maskiner, som Hjorth har konstrueret, nemlig den, der findes her i Byen; skjøndt een af de Undersøgere, som ere optraadte paa Regjeringens Vegne, boer meget nær ved Korsbøl, er den store Maskine, som findes dernede, ikke